

Janko Holjac

Među donacijama Muzeja grada Zagreba portret je zagrebačkoga gradonačelnika Janka Holjca. To je jedini poznati slikani portret koji prikazuje gradonačelnika Zagreba u slu benom ornatu s počasnim lancem.

Tekst: **Željka Kolveshi**

Foto: **Muzej grada Zagreba,**

Portret zagrebačkoga gradonačelnika Janka Holjca
Maksimilijan Vanka, Zagreb, 1916. god.

Janko Holjac (1865.-1939.), akademski obrazovan po europskim mjerilima, karijeru je počeo kao 'kr. inžinirski pristav', potom je osnovao vlastiti ured 1897. god. te je kao ovlaštenu civilni arhitekt projektirao i gradio značajne zgrade u stilu visokog historizma. Obnašao je dužnost gradonačelnika od 1910. godine, kada je Zagreb imao svega 75.000 stanovnika, a svojim iskustvom i znanjem pridonio općem razvoju grada. Kao 'ratni gradonačelnik' vodio je grad u teškim uvjetima te, zamoren brigama, napustio tu dužnost potkraj 1917. god., kada se broj stanovnika Zagreba približio na gotovo 100.000.

Maksimilijan Vanka vratio se u Zagreb sa studija u Bruxellesu ovjenčan uspjehom

osvajanja Zlatne medalje kralja Alberta na Međunarodnoj izložbi 1914. godine. Pri-znanje je odjeknulo u zagrebačkoj kulturnoj javnosti te je dobio priliku samostalno izlagati u Ullrichovu salonu. Usljedile su narudžbe portreta pa tako i privatna narudžba od samog gradonačelnika 1916. godine. Iako privatne namjene, portret je izraden u maniri oficijelnih portreta velikih dimenzija i majestoznog karaktera.

Holjac je očito želio da se na portretu uvijekveče i objedinjene dvije strane njegovih profesionalnih i društvenih dosega. Ulogu gradonačelnika bezrezervno simbolizira počasni lanac, a u pozadini se pojavljuje ne posve precizno naslikan, ali ipak prepoznatljiv kompleks bazilike Srca Isusova sa samostanom u Palmotićevoj

ulici. Ovaj veliki isusovački kompleks gradio se prema projektu Holjca od 1901. do 1913. god., kada je napokon završen te ga je, sudeći prema slici, želio istaknuti kao svoje remek-djelo.

U povijesni prikaz ove slike uključena je i anegdota u vezi s Holjcem i počasnim lancem gradonačelnika Zagreba.

Naime, na službenom putu u Krakow, 1910. godine, nestao je gradonačelnikov lanac. Na sreću, lanac bio samo zagubljen te pronađen na vrijeme prije svečanog prijema. Mnogi historičari pisali su o toj zgodi.

Moglo se dogoditi da jedini zagrebački gradonačelnik koji ima svoj portret s počasnim lancem ujedno bude i jedini koji ga je izgubio!